

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

HRISTOS SE NAȘTE, MĂRIȚI-L!

„ȘI CUVÎNTUL TRUP S-A FĂCUT”

Colinde, colinde!

Colinde, colinde!
E vremea colindelor
Căci gheața se-nține
Asemeni oglinzilor

Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-
Cind scinteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariiei
Și pteptână pletele

De dragul Mariiei
Și-a Mintuitorului,
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

din „Poezii”, vol. III,
București, 1982, p. 59

Maica Domnului și minunea Nașterii lui Hristos

Sfintele Evanghelii de la Matei și de la Luca, adevărându-se și completându-se una pe cealaltă, înfățișează o minunăție a Nașterii Domnului. O icoană învăluită în aură de taină, în care miraculosul este prezent peste tot, în care supranaturalul ținește în lumea noastră ca o ploaie de raze din Soarele Dreptății răsărit în peștera din Betleem.

Din această icoană nu pot lipsi, firește, cei ce se miră (Lc. 2, 18). Și dacă e adevărat că icoana intrăpării e mereu actuală, reînnoindu-se, an de an, și prin sărbătoarea Nașterii Domnului, nu e mai puțin adevărat că, în permanența-i actualitate, ea este mereu însoțită de mirarea minții omenești. O mirare care adesea e lipsită de orice urmă de evlavie, redusă la simpla curiozitate și iscodire neîncredătoare în fața a tot ceea ce depășește concretul cotidian.

Nu de puține ori această mirare devine contestare înversunată și încercare de reconstruire a tabloului, prin eliminarea oricărui element care pune în încurcătură mintea omenească. Istoria de aproape două mii de ani a Creștinismului este martora multor astfel de încercări de a face din Nașterea petrecută în peștera din Betleem o naștere obișnuită, a unui om obișnuit, la care nimic nu este miraculos și care, bineînțeles, nu are cum să mintuiască lumea. Toți cei care, rind pe rind, au încercat o astfel de reconstruire au crezut că sînt foarte originali, cînd de fapt n-au făcut altceva decît să repete aceleași eroruri fundamentale: în loc să încerce a urca spre pătrunderea tainei, au suprimat-o pur și simplu. Niciodată însă o problemă nu se rezolvă prin suprimarea ei. Căci a tăia nodul gordian nu e totuna cu a-l dezlega!

Cei ce au încercat să elimine supranaturalul din icoana evanghelică a Nașterii Domnului au căzut într-o cursă pe care, în mod inconștient, și-au întins-o ei înșiși. Căci acolo unde nu e nimic de mirare nu-și mai au locul nici cei ce se miră, nici iscoditorii. Cuprinși de la bun început și pentru totdeauna în icoana tainică a Nașterii Domnului, iscoditorii, încercînd să excludă minunea, nu reușesc altceva decît să se excludă pe ei înșiși din preajma minunii, tăindu-și astfel orice posibilitate de a accede la contemplarea ei, la integrarea în ea.

În icoana evanghelică a Nașterii Domnului este reprezentată însă nu numai nedumerirea iscoditoare, ci și „înțelegerea cea neînțeleasă” a tainei, personificată luminos în chipul Maicii Curate. În întreaga istorie a urcușului omului spre divin nu există un chip care să exprime mai limpede serena acceptare a minunii, integrarea desăvîrșită în taina prezenței supranaturalului, decît chipul Maicii Fecioare din icoana evanghelică a Nașterii Domnului.

În toată animația care se crează în jurul Pruncului născut în peștera din Betleem, singură Maica Sa rămîne netulburată. Nici venirea păstorilor, cu istorisirea lor despre arătarea ingerescă, nici steaua minunată și magii de la

(Continuare în pag. a 3-a)

DR. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Mitropolitul Ardealului

Pr. prof. Vasile Mihoc

REPUBLICA BIRUITOARE

Actul istoric de la 30 Decembrie 1947 a marcat instaurarea noii orinduirii democratice în patria noastră, prin cucerirea de către popor a întregii puteri politice.

Anii Republicii sînt anii cei mai luminoși, anii unor profunde transformări, care au schimbat fundamental înfățișarea țării, structura sa economică și socială, viața oamenilor, locul României în lume.

Din cununa celor peste 40 de ani cîți au trecut de la instaurarea Republicii, se detașează în chip grăitor perioada ultimilor 23 de ani, numită îndeobște „epoca Ceaușescu”, după numele celui care a cîtorit-o.

Aruncînd o privire retrospectivă, sînt evidente pentru orice om de bună credință diferențele între ceea ce a fost țara noastră înainte de a fi devenit republică populară și ceea ce este ea în actuala etapă de dezvoltare economico-socială pe care o parcurge.

Cîteva cifre sînt edificatoare în ceea ce privește nivelul pe care l-a atins România în merul ei înainte, în perioada de după 30 Decembrie 1947. Astfel, producția industrială românească este în prezent de 128 de ori mai mare decît înainte de proclamarea Republicii. Producția de oțel a crescut de circa 120 de ori, industria chimică de peste 1300 de ori, construcția de mașini de peste 500 de ori. S-au dezvoltat puternic industria ușoară, alimentară, a bunurilor de consum.

Cealaltă ramură de bază a economiei naționale — agricultura — realizează în prezent o producție de peste 9 ori mai mare decît în 1947. S-a generalizat învățămîntul de 10 ani, iar aproape 80 la sută din tineri urmează învățămîntul de 12 ani.

Numai în ultimii 23 de ani s-au construit 2,6 milioane apartamente din fondurile statului, precum și sute de mii de locuințe din fondurile populației.

În anii Republicii s-au realizat obiective care grăiesc despre geniul creator al poporului român și care vor dăinui peste veacuri. Astfel s-a construit și dat în folosință Canalul Dunăre—Marea Neagră și Canalul Poarta Albă—Midia—Năvodari, s-au realizat Metroul în Capitala patriei, modernizarea Dimboviței, Transfăgărășanul. Se construiește noul Centru politic administrativ-cultural ș.a.

Fondul de retribuție a crescut numai în perioada de după 1965 de aproape 6 ori — s-a mărit de la circa 57 miliarde lei la circa 315 miliarde lei în acest an. Retribuția medie a crescut de peste 3 ori; de asemenea retribuția minimă s-a majorat de peste 3,3 ori.

De sistemul de pensii beneficiază peste 3 milioane de oameni, iar circa 5 milioane de copii beneficiază de indemnizația de copii.

Instaurarea Republicii a dus și la o schimbare radicală a poziției țării noastre pe arena internațională. Este demn de remarcat faptul că țara noastră întreține în prezent relații economice, comerciale și de cooperare cu 150 de țări, față de numai 17 în anii premergători lui 1947. Țara noastră promovează consecvent o politică externă de pace, colaborare și înfrățire cu toate popoarele.

Slujitorii și credincioșii Bisericii noastre privesc cu sentimente de adîncă prețuire spre tot ceea ce s-a realizat nou și durabil în patria noastră în anii Republicii, ca și spre perspectivele luminoase care se deschid poporului nostru.

Biserica noastră însăși a obținut, în regulim de deplină libertate care s-a creat tuturor cultelor din țara noastră din 1947 încoace, însemnate realizări.

Urmînd linia impusă de învățătura ei de credință, Biserica Ortodoxă Română, alături de celelalte culte, și-a adus o contribuție deosebită la apărarea păcii, activînd totodată în reprezentativul F.D.U.S.

REDACȚIA

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nerovoase, arma de țară,
La trecut-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocălul,
Dacă fii-ți mîndri aste le nutreșc;
Căci rămîne stîncă, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Tînră mireasă, mamă cu amor!
Fii-ți tîrîtoare numai în frăție
Ca ale nopții stele, ca ale zilei zori
Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme de țară, suflet românesc,
Vis de vitejie, fald și mîndrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

Mihai Eminescu

CONSILIUL ECUMENIC AL BISERICILOR (1948—1988)

În august 1988 s-au împlinit 40 de ani de la înființarea Consiliului Ecumenic al Bisericilor de către Adunarea generală de la Amsterdam, august 1948. Bisericile membre dispun acum de o serie de lucrări și studii referitoare la dezvoltarea Consiliului în această perioadă. „Procesul de formare” a fost descris cu amănunte de cel dintâi secretar general, Dr. W. A. Visser't Hooft. Locul și vocea Consiliului, în ultimele decenii, au fost interpretate de Philip Potter, secretar general în anii 1972—1984. Au fost subliniate teme ecumenice contemporane ce au apărut pe agenda Consiliului.

Bisericile Ortodoxe, atât cele ce se numără printre „fondatori”, cât și cele ce s-au alăturat Consiliului după 1961, s-au pronunțat, fie separat fie împreună, despre orientarea acestuia în perioada respectivă. În ansamblul lor, acestea au făcut o analiză critică a situației Consiliului și au formulat o serie de „deziderate” în 1981, în fața pregătirii a Adunării generale de la Vancouver, 1983. În parte, fiecare Biserică s-a exprimat în legătură cu documentul de convergențe teologice: *Botez, Euharistie și Preoție*. De asemenea, a treia Conferință preconciliară (Chambésy, 1986) a adoptat un document despre „Ortodoxie și Mișcarea Ecumenică”, document ce va fi supus viitorului Sinod ortodox.

Comitetul Central, care s-a ținut la Hanover în august 1988, a sărbătorit această aniversare și a făcut o evaluare generală a istoriei Consiliului, subliniind totuși evenimentele majore care au marcat cei patruzeci de ani de existență a acestuia. Noi vom nota aici câteva probleme critice specifice care au apărut de curând pe agenda Consiliului și care așteaptă o dezbateră serioasă.

Conceptul ca un „Consiliu al Bisericilor”, apartenența ca membru îndeplinind anumite condiții eclesiologice fiind constituțională, Consiliul ecumenic întreține relații nu numai cu Bisericile membre, reprezentate în Comitetul Central, ci și cu Bisericile care nu sînt membre, cu instituțiile și mișcări, formații și asociații, cu caracter eclesial, sau fără, unele din ele fiind organizate independent sau paralel cu Bisericile membre. Prin intermediul consiliilor ecumenice naționale și regionale, Consiliul ecumenic are legături cu numeroase Biserici și denominațiuni care nu sînt membre de drept. Prin intermediul unor unități și sub-unități, Consiliul dezvoltă programe și proiecte cu o rețea de organisme afiliate, societăți misionare, agenții donatoare, mișcări populare și grupuri de acțiune, care nu „reprezintă” Bisericile membre. Mai mult, prin personalul său de la Geneva, Consiliul are relații cu un cerc de denominațiuni și mișcări care se află în afara Bisericilor membre. În ultima vreme, tot mai mult personal de răspundere este recrutat din rîndul Bisericilor nemembre, sau chiar dacă este recrutat cu acordul unei Biserici membre, acesta nu este obligat să „reprezinte” Biserica sa. De pildă, un preot romano-catolic conduce un departament care lucrează cu Bisericile membre, fără ca Biserica sa să fie membru și să fie consultată la numirea lui.

Această diversitate de relații are pe de o parte, aspectul ei pozitiv, deoarece pune Consiliul în contact cu multiple situații și probleme naționale și regionale cu care Bisericile membre înșile sînt confruntate. Pe de altă parte, acest conglomerat de forțe, motivări și interferențe, aduce pe agenda Consiliului nu numai probleme și subiecte controversate, ci și priorități și perspective ecumenice specifice. Acest fapt se poate observa cel mai bine la nivelul Comitetului central, care, reprezentînd Bisericile membre, este confruntat de fiecare dată cu probleme formulate de aceste mișcări și grupuri, cu ecumenismul lor practic, contextual. Adunarea generală de la Vancouver, în fața acestui amestec de motivări, inițiative și perspective, care pătrund în mișcarea ecumenică tradițională, a cerut să se examineze criteriile unei „teologii coerente” în Consiliul ecumenic.

Problema Bisericilor care nu sînt încă membre, ca și a acestei rețele de mișcări și grupuri, devine foarte importantă deoarece ele dezvoltă propria lor „eclesiologie” și varianta lor ecumenică. Lăsăm la o parte Biserica romano-catolică, cu eclesiologia ei precisă și cu *Decretul despre ecumenism*. Ea întretine, dealtfel, relații oficiale cu anumite unități ale Consiliului. Este vorba de denominațiuni și organizații cu caracter evanghelic și harismatic, mișcări populare și grupuri de acțiune, Biserici independente, comunități de bază, care au propria lor concepție despre Biserică, despre unitatea acesteia și despre mișcarea ecumenică. Pentru mișcările din America Latină, care și-au însușit „teologia eliberării”, pentru grupurile de acțiune din Asia, conceptul de Biserică este restrictiv, deoarece transmite ideea de comunitate sociologică, de instituție clericală, care a operat cu ideologia dominantă opresoră. Pentru acestea, solidaritatea cu săracii și cu cei marginalizați are precedență față de unitatea în problemele doctrinare și confesionale divergente. Unele grupuri harismatice practică ecumenismul lor ne-denominațional, sub forma asociațiilor supradenominaționale, fără nici o referință la unitatea Bisericii. Pentru că aceste mișcări și grupuri vorbesc de unitate, în felul lor, pentru că au o formă de manifestare și de organizare supradenominațională, ele pretind să fie recunoscute acum ca o formă de ecumenism. „Mișcările”, care se demarcă de Bisericile instituționale, oficiale, devin astfel un grup organizat influent în căutarea unui spațiu ecumenic. Mișcarea ecumenică tradițională, bazată pe

o noțiune de universalitate restrictivă, prezintă deci pentru aceste mișcări limite și constrîngerii serioase. Consiliul ecumenic care pînă acum reflecta eclesiologia și ecumenismul Bisericilor membre, urmează să se deschidă pentru a recepta această varietate de concepții și practici ecumenice.

De fapt, Consiliul ecumenic a ținut seamă și pînă acum de această interferență dintre ecumenismul „instituțional” și cel „contextual”. El a recunoscut că în anumite situații geografice și istorice terenul de luptă pentru unitate este cel social și politic. De aceea, pe de o parte, Consiliul a pregătit un document de convergențe teologice, mizînd pe posibilitatea unui consens în afirmațiile de credință, document pe care l-a trimis Bisericilor membre, nu grupurilor de acțiune și mișcărilor, în vederea „receptării”; pe de altă parte, a inițiat un „proces conciliar” de angajare reciprocă și solidaritate în jurul unor afirmații teologice comune despre *Pace, Dreptate și Integritatea creației*, recunoscînd astfel contribuția mișcărilor dinăuntru și din afara Bisericilor la lupta pentru transformare socială.

Prin urmare, mișcarea ecumenică tradițională, reprezentată de Bisericile membre ale Consiliului, este travestită de curente paralele, chiar independente, care avînd motivări istorice, contextuale, cer acțiuni ecumenice care n-au totdeauna legătură cu curentul principal, acela al unității în credință. Pentru aceste variante, diferențele doctrinale nu constituie o barieră la unitate (în afară de comuniunea euharistică). Consiliul ecumenic, la rîndul său, este obligat să recunoască prioritățile particulare ale acestor curente. Încercări serioase de a ține împreună, într-o viziune comună, acest amestec de motivări, forțe și perspective ecumenice, au fost deja făcute cu ocazia marilor consultații de la Larnaca, 1986 și El Escorial, 1987. Convocarea mondială din 1990: *Pace, Dreptate și Integritatea creației* urmărește același scop. Firește, dacă această recunoaștere este validată ca legitimă, Consiliul ecumenic urmează să opereze schimbări în structura sa viitoare.

Care este poziția Bisericilor ortodoxe față de aceste influențe și interferențe care pot crea crize profunde în orientarea Consiliului ecumenic? Toate Bisericile Ortodoxe, în actul lor de aderare la Consiliul ecumenic, se referă la scrisoarea Patriarhiei ecumenice de Constantinopol „Către toate Bisericile lui Hristos de pretutindeni” (1920), în care se propune o „Koinonia” de Biserici, invocînd textul paulin din Efesenii 3, 6, potrivit căruia, în iconomia harului lui Dumnezeu, toți sînt „mădular ale aceluiași trup și copărtăși ai făgăduinței lui Dumnezeu în Hristos”. Ele au intrat în Consiliu cu determinarea de a da mărturie despre tradiția apostolică și de a restabili adevărul cu privire la unitatea Bisericii universale. Cuvîntul *unitate* are un conținut precis. Ortodoxia insistă, de aceea, asupra agenției unității de credință și nu este satisfăcută cînd, în consiliu, se eschivează întrebările confesionale și problemele teologice, ale unității cîndu-se prea repede priorităților contextuale. Sub pretextul că istoria Bisericii și a mișcării ecumenice este o istorie realistă, nu idealistă, consiliul lasă uneori impresia că a schimbat terenul de luptă pentru unitate. Ce se ascunde deci sub noțiunea de unitate, întrebă ortodocșii.

„Consiliul al Bisericilor”. Ortodoxia a insistat asupra acestei denumiri a Consiliului cu înțelegerea că *Biserica locală* este centrul mișcării ecumenice. Mișcarea ecumenică nu are scopul de a aduna Bisericile separate ca atare într-o structură internațională, ci invers, de a da fiecărei Biserici particulare conștiința că este, în acel loc și timp, o expresie a Bisericii sobornicești. Pentru ortodocși, sensul de catolicitate al Bisericii locale este fundamental pentru ecumenism. Această poziție este în contradicție atît cu congregaționalismul unor mișcări și asociații postdenominaționale, fără conștiința comunității universale, cît și cu eclesiologia universalistă, care nu recunoaște valoarea Bisericii locale. Or, mișcările și grupurile de acțiune, sub pretext că practică solidaritatea ecumenică, nu respectă acest criteriu al Bisericii locale și al catolicității acesteia. Dealtfel, multe din aceste grupuri sînt organizate în Apus, extinzîndu-se apoi ca o organizație internațională și interconfesională, fără să țină seama de Biserica locală. La fel pentru Bisericile libere, independente: Biserica universală este o entitate transnațională constituită din congregații naționale, fără sensul comunității.

Consiliul ecumenic trebuie să răspundă acestor schimbări ce se produc în practica ecumenică a creștinilor și să recunoască această diversitate de curente care influențează mișcarea ecumenică. Participarea ortodocșilor la această nouă orientare în relațiile ecumenice este esențială. Există grupuri chiar înăuntrul Bisericii Ortodoxe, cu accent evanghelic și harismatic, care propun forme noi de comunitate și de spiritualitate, cu înțelegerea că acestea extind limitele Bisericii. Creștinii ortodocși colaborează apoi cu mișcări seculare (Mișcările de pace, Asociații de femei etc.) în multe domenii comune. Ceea ce susțin ortodocșii totuși, este să se fixeze criterii precise de recunoaștere a acestor mișcări angajate în ecumenismul practic, contextual. Pentru Ortodoxie, cel dintîi criteriu este acela al fidelității față de Evanghelia lui Hristos transmisă și trăită în tradiția Bisericii universale: „Învățînd drept cuvîntul adevărului” (II Timotei 2, 15).

Pr. prof. Ion Bria

Părintele DUMITRU STĂNILOAE la cea de-a 85-a aniversare a zilei sale de naștere

La 16 noiembrie a.c., părintele profesor Dumitru Stăniloae a sărbătorit cea de-a 85-a aniversare a zilei sale de naștere. Prea Fericitul Părinte TEOCTIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, i-a trimis, cu acest prilej, o telegramă de felicitare ca recunoștință pentru marea slujire pe care părintele Dumitru Stăniloae o aduce Teologiei ortodoxe românești, în special, și Teologiei ortodoxe, în general, căci dînsul este cunoscut și citit atît în țară, cît și în străinătate.

Autor al cîtorva sute de articole și studii, precum și autor al unei importante *Dogmatici* ortodoxe în trei volume, și traducător al unei *Filocalii* monumentale în zece volume, părintele Dumitru Stăniloae nu a încetat să scrie și să se preocupe de prezentul și viitorul credinței ortodoxe și al vieții creștine în general. Se roagă, scrie, primește în locuința sa oameni care doresc să-l vadă; dînsul se află, deci, permanent în dialog cu Biserica, în fiecare moment și în multe feluri. Dealtfel, Teologia sa se înrădăcește în credință și spiritualitatea profundă a poporului român ortodox și exprimă dinamica reinnoirii teologice și pastorale a Bisericii Ortodoxe Române de astăzi.

Asemenea Sfîntului Apostol Ioan, ajuns la vîrsta sintezelor vieții sale, Părintele Stăniloae insistă asupra a ceea ce este esențial și cel mai profund, asupra dimensiunii ultime a credinței creștine: comuniunea Bisericii și a creației cu Dumnezeu cel viu, Sfînta Treime; comuniune multiplă, adesea tainică și discretă, dar în mod inevitabil necesară.

Acum doi ani, dînsul a publicat o carte de 440 pagini despre *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, iar acum citeva săptămîni, a publicat o altă carte, de data aceasta o antropologie teologică ortodoxă: *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu* (391 pagini). În prezent, părintele Stăniloae pregătește *Hristologia Sfîntului Maxim Mărturisitorul*.

Dealtfel, Sfîntul Maxim Mărturisitorul l-a fascinat și inspirat permanent, în așa măsură încît Teologia părintelui Stăniloae are și ea, într-un anumit fel, o dimensiune mărturisitoare. De asemenea, și la dînsul gîndirea teologică și gîndirea filosofică se află într-un fel de „perihoreză” sau întrepătrundere, pentru a preamări pe Logosul creator și mîntuitor al cosmosului întreg.

Astfel, Teologia părintelui Stăniloae, hrănită din gîndirea Părinților Bisericii cu care dînsul se vrea totdeauna în comuniune, și angajată mai mult sau mai puțin direct în dialog cu cultura timpului nostru, este deodată o Teologie tradițională, fără a deveni totuși tradiționalistă, și actuală, fără a cădea pradă modernismelor efemere. Ea se concentrează asupra semnificațiilor fundamentale și ultime ale credinței creștine: Dumnezeu este iubire, pentru că El este Sfînta Treime, comuniunea veșnică a Persoanelor vii, infinite, egale, distincte și nedespărțite între ele; lumea este în ființa sa darul lui Dumnezeu, pecetluit tainic de semnul Crucii, adică chemat să devină ofrandă a iubirii împlinite în sfințenie; persoana umană, cit despre ea, nu poate fi redusă la nimic din această lume, căci ea este chipul nemuritor al Dumnezeului veșnic viu. Iisus Hristos nu este numai Mîntuitorul sufletelor, ci și susținătorul și unificatorul cosmosului în Dumnezeu, fiind El însuși Dumnezeu. De aceea, reflecția teologică asupra lumii dezvoltată de părintele Stăniloae are ca perspectivă ultimă transfigurarea îndumnezeitoare a creației ca biruință asupra desfigurării pe care păcatul și moartea o imprimă lumii create. Această teologie a creației se sprijină pe hristologia ortodoxă care este, deodată, cosmică și pnevmatologică (lucrarea lui Hristos se constituie și se împlinește în Duhul Sfînt). O astfel de Teologie devine foarte necesară astăzi în fața tendințelor anumitor teologii și spiritualități de a diminua sau de a reduce plînatatea Persoanei lui Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat, și de a coborî la nivelul unei persoane umane generale. În același timp, această Teologie poate inspira o etică pentru un comportament uman responsabil cu privire la înțelegerea și folosirea creației.

Referitor la viața creștină, ea este chemată să asume, în viziunea teologică a părintelui Stăniloae, taina Crucii ca luptă împotriva egoismului individual și colectiv și ca dăruire de sine lui Dumnezeu și semenilor, chiar dacă riscă să nu fie „populară” sau la moda zilei. O astfel de viziune, care se găsește mai ales în cartea sa *Spiritualitatea creștină* (Teologia morală, vol. 3), este, de fapt, o reafirmare solidă a credinței și experienței apostolice a Bisericii, și constituie în același timp un corectiv adus unei spiritualități creștine secularizate a continentului nostru care ar dori să evacueze Crucea din creștinism sub pretextul adaptării la modernitate. Pentru părintele Stăniloae, Crucea lui Hristos, adică conformarea vieții noastre cu viața Sa, conține în ea însăși puterea tainică a învierii, după cum învierea, adică, în planul vieții creștine, sfințenia, este revelarea glorioasă a puterii Crucii ca victorie asupra egoismului și morții legate de el.

Teologia dogmatică a Părintelui Stăniloae presupune experiența liturgică și filocalică (ascetică) a Bisericii, după cum bucuria pascală izvorăște din viața creștină care a trecut prin „metanoia”, pocăința înnoitoare a minții. O spiritualitate a jertfelniciei și a speranței, aceasta este spiritualitatea creștină în gîndirea și experiența părintelui Stăniloae.

În același timp, Teologia sa, elaborată din ce în ce mai mult sub formă de sinteză, rămîne, și ea, o slujire adusă Bisericii, o știință și o artă a mîntuirii și a comunității divino-umane, o mărturie adusă iubirii — nesfîrșită mîntuire — a lui Dumnezeu față de lumea întreagă de care El se interesează cu pasiune chiar și în profunzimea cea mai mare a tăcerii Sale aparente.

Ea este o Teologie mărturisitoare și profetică, dar fără zgomot și fără iluzii, o Teologie existențială și eclesială care pune în evidență, mai întîi de toate, adevărul lui Hristos — Mîntuitorul și Judecătorul viilor și al morților — în relația Sa cu lumea, și cheamă Biserica să devină tot mai mult conștiința și semnul profetic de speranță al planului ultim pe care Dumnezeu-l iubire îl are cu lumea întreagă.

Purtător al unei mărturii teologice și spirituale mature și serioase, luminoasă și plină de speranță, părintele Dumitru Stăniloae rămîne pentru noi un mare dar pe care Dumnezeu ni l-a făcut, precum și o frumoasă pildă care trebuie să ne inspire. De aceea, cu prilejul celei de a 85-a aniversări a zilei sale de naștere, toți ucenicii și prietenii săi, cu recunoștință și admirație, îi urăm: „La mulți ani!”

Ierom. Daniel D. I. Ciobotea

Adunare eparhială

Sîmbătă, 26 noiembrie 1988, la Centrul mitropolitan din Sibiu a avut loc, sub conducerea I.P.S. Mitropolit Antonie, Consiliul eparhial, în cadrul căruia s-au citit rapoartele de activitate pentru anul 1988, întocmite spre a fi prezentate și supuse aprobării Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibului și anume: *Raportul Sectorului administrativ bisericesc*, întocmit de P.C. cons. M. Sămărghitan, *Raportul Sectorului cultural*, întocmit de P.C. cons. Gh. Papuc și *Raportul Sectorului economic*, întocmit de P.C. cons. C. Mitea.

Tot cu acest prilej, Consiliul eparhial a rezolvat și alte probleme, ca numiri, transferări, acordarea de burse pentru studenții teologi și elevii seminariștilor, aprobarea de devize și ajutoare pentru unele parohii mici etc.

A doua zi, Duminică, 27 noiembrie 1988, după ce în capela mitropolitană a avut loc cuvenitul Te-Deum, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, cu participarea deputaților eparhiali și a unor invitați, au avut loc lucrările Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibului, sesiunea 1988, prezidate de I.P.S. Mitropolit Antonie al Transilvaniei, care, înainte de a le deschide, a propus un moment de reculegere în memoria fostului vicar arhiepiscopesc, fost deputat eparhial și în Adunarea Națională Bisericească, Tr. Belasçu, și a pr. prof. D. Călugăr, adormiți în Domnul în toamna anului 1988.

În continuare, I.P.S. Sa a rostit o amplă cuvîntare, în care, după ce a salutat prezența deputaților eparhiali, a oaspeților și a invitaților la lucrări, a subliniat faptul că rostul organelor bisericesti de conducere este, în principal, acela de a se acționa spre formarea unor preoți buni, devotați misiunii lor, preoți ai vremii noastre, preoți care să răspundă în chip cuvenit nevoilor spirituale ale credincioșilor de astăzi, precum și acela de a ajuta credincioșii să-și zidească viața lor sufletească și trupească.

Subliniind că și în acest an munca s-a desfășurat în Arhiepiscopia Sibului în ritmul înnoitor vădit în întreaga noastră țară, I.P.S. Mitropolit

Antonie a punctat apoi aspecte mai semnificative din activitatea celor trei secțiuni ale Consiliului arhiepiscopesc, specificînd și câteva metode folosite pentru ca munca să fie cit mai eficientă.

În partea a doua a cuvîntării de deschidere, I.P.S. Sa a arătat că lucrările Adunării eparhiale din acest an se desfășoară sub semnul unor mari aniversări, pe care le-a amintit pe scurt, zăbovind cu deosebire asupra împlinirii a 70 de ani de la marea Unire din 1 Decembrie 1918, eveniment „sub semnul căruia ne desfășurăm lucrările”, cum a subliniat vorbitorul.

S-a trecut apoi la citirea referatelor și anume:

Referatul Comisiei bisericesti, prezentat de P.C. prot. Gr. Cernea (Agnita), în care s-au reliefat, între altele, aspecte legate de activitatea administrativă de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, cu precădere a I.P.S. Mitropolit Antonie, atît pe plan intern, cît și extern, soldată și în anul 1988 cu zece iesiri peste hotare la diferite întruniri cu caracter internațional de interes major; de lucrarea pastoral-misionară în Eparhie; de așezămintele monahale; de Colecta F.C.M.; de mișcările de personal: 6 noi numiri, 12 transferări, 8 pensionări etc.

Referatul Comisiei culturale, prezentat de P.C. prot. I. Găban (Mediaș), care a oglîndit, între altele, activitatea desfășurată pe linie de învățămînt teologic, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu îndeosebi, unde, în 1988, au fost 46 licențiați; pe linie de conferințe preoțesti, cursuri de îndrumare misionară și pastorală, cursuri speciale de scurtă durată; pe linie editorială, foarte bogată și în 1988, pe lângă publicațiile periodice: *Telegraful Român*, *Mitropolia Ardealului* și *Îndrumătorul bisericesc*, misionar și patriotic, tipăritu-se încă cinci cărți de mare importanță bisericască și patriotică, plus un album: *Maica Domnului în 40 de ipostaze*; pe linie omiletică, unde s-au depus de

asemenea multe eforturi în a ajuta preoțimea spre a predica cit mai corect și rezonabil; pe linie social-obștească; pe linie de P.C.N. etc.

Referatul Comisiei economice, prezentat de dl. Iuliu Georgescu (Mediaș), care a prezentat contul de execuție bugetară pe anul 1987, încheiat cu un excedent destul de frumos, ca și bugetul veniturilor și cheltuielilor pe anul 1988, specificîndu-se apoi sursele de venituri, între care atelierul de luminări, tipografia eparhială etc., ca și cheltuielile, cu specificarea investițiilor care au avut loc și în anul 1988. Referatul s-a ocupat apoi de controlul financiar intern, de activitatea serviciului tehnic, de compartimentul juridic, de via de la Sărăcsău etc., loc special ocupînd Mănăstirea Brîncoveanu.

Pe marginea referatelor au luat cuvîntul: P.C. prorector D. Abrudan de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, P.C. prot. Z. Moșoiu (Brășov-Barțiu), dl. M. Hălmașiu (Avrig), care au apreciat activitatea multiplă și bogată desfășurată în Arhiepiscopia și în anul 1988.

În încheiere, a vorbit I.P.S. Mitropolit Antonie, care, după ce a supus spre aprobare cele trei rapoarte, a mulțumit tuturor celor ce au contribuit la realizările prezentate Adunării eparhiale; de la Centrul eparhial, protopopiate, parohii, precum și membrilor Adunării eparhiale și celorlalți oaspeți prezenți la lucrări.

I.P.S. a reliefat faptul că toate investițiile care s-au făcut și în anul 1988 și, care, după cum s-a reținut, au reclamat fonduri destul de substanțiale, s-au realizat numai cu resursele proprii ale Arhiepiscopiei Sibului, fără să se apeleze la ajutoare din altă parte.

Toți participanții s-au deplasat apoi la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, unde s-au vizitat construcțiile noi care s-au ridicat și care au impresionat pe deputații eparhiali, iar în cadrul agapei ce s-a servit la acest așezămînt votezătorul a avut loc un adevărat simpozion închinat marilor Uniri de la 1 Decembrie 1918.

Arhid. Gh. Papuc

Astăzi s-a născut Hristos

Astăzi s-a născut Hristos,
Mesia cel luminos,
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Mititel și-nfășățel,
În scutec de bumbăcel
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

O, ce veste minunată!

O, ce veste minunată,
În Vifleem ni s-arată.
Astăzi s-a născut
Cel fără-de-nceput,
Cum au spus proorocii.

Pe Fiul în Al Său nume
Tatăl L-a trimis în lume
Să se nască,
Și să crească,
Și ne mîntuiască.

Draznic luminos

Praznic luminos
Strălucind frumos,
Astăzi ne-a sosit
Și ne-a-nveselit
Că Mîntuitorul
Și Izbăvitorul
Cu trup a venit (bis)

Raiul cel închis
Azi iar s-a deschis
Șarpelui cumplit
Capul i-a zdrobit
Și strămoșii iară
Prin Sfînta Fecioară
Iar s-au înnoit (bis)

Vîntul bate, nu-L răzbate,
Neaua ninge, nu-L atinge
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Și de-acum pînă-n vecie,
Mila Domnului să fie!
Lăudați și cîntați
Și vă bucurați!

Că la Vifleem, Maria,
Săvîrșind căldtoria,
Într-un mic sălaș
Lîng-acel oraș
A născut pe Mesia.

Îngerii cîntau,
Păstorii fluerau,
Magii se închinau,
Toți se bucurau.
Iar Irod era
Că se tulbura
De nașterea Sa (bis)

El îl căuta
Voind morții a-L da,
Dar pruncul Iisus
Din țară s-a dus
Fie lăudat,
Binecuvîntat
În veacuri, Amin (bis)

„ȘI CUVÎNTUL TRUP S-A FĂCUT”

(Continuare din pag. 1-a)

fletului și felul cum, unit cu trupul, alcătuiește ființa omenească? Le vedem noi pe toate acestea? Știm noi cum se alcătuiesc? Nu le vedem. Sînt nevăzute. Dar cine ar putea spune că nu există? Și dacă există, așa nevăzute, cum de există? Aceasta o știm. O știm și o mărturisim cînd afirmăm că Dumnezeu e și „făcătorul celor nevăzute”. Numai El știe cum e ascunsă în sămintă trandafirului, culoarea și mirosul trandafirului, căci sămintă nu are nici culoare, nici miros. Numai El știe cum în celula primară omenească e ascuns viitorul om, al cărui creier, numai creierul, dacă ar fi transpus într-o mașinărie electronică și într-un sistem de computere miniaturizate, ar întrece mărimea Pămîntului și tot nu l-ar putea exprima în întregime cu toate funcțiunile lui. Și totuși, în celula primară omenească, pusă sub cel mai puternic microscop, nu se vede absolut nimic din viitorul om, deși acolo există milioane de legături nervoase și, mai ales, o inimă care va bate neîncetat cit va trăi, și-și va trimite singele prin artere și vene care și ele există, și nimeni nu va putea explica acel perpetuum mobile, acea mișcare neconținută a inimii, fără un motor din afară.

Numai la acestea gîndindu-ne, ne vom lărgi înțelegerea cuvintelor: „Făcător al celor văzute și nevăzute” și le vom rosti întotdeauna în cunoștință de cauză, știind adică ce spunem. Dacă nu știm ce spunem, în zadar mai spunem cuvintele. Ele singure, chiar dacă exprimă credința noastră, nu o ajută să fie conștientă, vie, lucrătoare, determinată în viața noastră de toate zilele, în orientarea vieții noastre creștine potrivit cu adevărul fundamental pe care îl mărturisim. Și care este acest adevăr fundamental? Acela că Dumnezeu e Creatorul a toate și că, prin urmare, ne e Tată, de poruncile Căruia trebuie să ascultăm, și Căruia vom avea a-l da socoteală.

A doua parte a Crezului, dacă am înțeles-o bine pe cea dintîi, ne va fi tot atât de ușor s-o înțelegem. Vedeti? N-am zis că partea dintîi ar fi greu de înțeles, ci doar că trebuie să vrem s-o înțelegem. Adevărurile pe care le conține, și din care noi am reținut doar câteva, sînt atât de evidente, încît nu cer eforturi mari de gîndire, nici pregătire înaltă. Ele sînt atât pe măsura celor cu pregătire înaltă, cit și pe măsura celor simpli. Tot așa e și cu partea a doua. Aceasta se referă la persoana a doua a Sfintei Treimi, la Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, „care din Tatăl s-a născut, mai înainte de toți vechii”. Înseamnă că Fiul există din eternitate. N-a existat nici un timp în care Fiul să nu fi existat. De aceea mai zicem că e „de o Ființă cu Tatăl”, deci Dumnezeu.

Crezul îl specifică rolul în creația de care am vorbit mai înainte, zicînd: „Prin care toate s-au făcut”. Sfîntul Evanghelist Ioan îl numește Cuvîntul, în grecește Logosul (Ioan 1, 1 și urm.). Deci cînd citim în Sfînta Scriptură, de pildă: „Și a zis Dumnezeu să fie lumină”, acest „a zis”, această „zicere”, „cuvîntare” era Fiul. Dar poți despărți cuvîntul de gînd? Nu poți. Cuvîntul e gînd. Fiul era deci una cu Tatăl: „Și Cuvîntul era la Dumnezeu, și Dumnezeu era Cuvîntul”, spune tot Sf. Evanghelist Ioan. Iar în Crez zicem că era „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”.

Și acum, după ce știm cine era Fiul, iată ce mai mărturisim în Crez: Acesta „pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire s-a pogorît din ceruri și s-a intrupat de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara și s-a făcut om”.

Iată-ne ajuși așadar la sărbătoarea de azi. Nașterea Celui pe care îl sărbătorim nu e o naștere ca a unuia dintre noi. E Dumnezeu intrupat ca om. E Dumnezeu „pogorît din ceruri” pe pămînt, adică din condiția Sa de ființă spirituală desăvîrșită, de Domn, stăpîn, Creator, pogorât în condiția de ființă omenească, materială, cu trup și suflet omnesc, făcîndu-se de bună voie ca unul din noi.

Înainte de a spune orice altceva despre acest eveniment, trebuie să precizăm însă un lucru: deși coboară în starea de om ca noi, avînd toate cele ale noastre, spre deosebire de noi, va fi om adevărat și Dumnezeu adevărat, și de aceea va fi fără de păcat. Așadar, nu pogorât un Dumnezeu prefăcut în om, ci un Dumnezeu care, prefăcut în om, rămîne și Dumnezeu printre oameni. Ori, tocmai în aceasta constă taina, caracterul extraordinar al evenimentului, aproape de neconceput pentru mintea omenească. Noi îl înțelegem acum, dar mulți contemporani nu-l vor înțelege, nu-l vor crede și, în cele din urmă, cînd El își va descoperi tot mai insistent identitatea dumnezeiască, îl vor și condamna la moarte, pentru pretenția pe care i-o vor considera o blasfemie, o mare îndrăzneală, cel mai mare păcat.

Sîntem, într-adevăr, în fața celui mai mare eveniment care s-a putut întîmpla vreodată pe pămînt: intruparea

lui Dumnezeu. De aceea s-a și început prin acest eveniment o eră nouă în istoria omenirii, era creștină. Era așezării celor care L-au primit ca Dumnezeu, sub puterea principilor, învățăturilor Lui, scotite descoperire directă dumnezeiască pentru îndrumarea vieții de aici, și pentru dobîndirea celei de dincolo, din eternitate.

Noi sîntem dintre cei care îl primim ca Dumnezeu. Ne închinăm Lui ca lui Dumnezeu. Îl ridicăm bisericii. Îl urmăm învățătura și credem că prin El putem trăi pe pămînt pe baza unor principii sănătoase și sigure. Credem că vom putea dobîndi prin El, prin Harul și prin învățătura Lui o viață fericită și dincolo, după moarte. Această viață va urma Judecării Lui, la care înțelegem că vom fi supuși după criteriile pe care El ni le-a descoperit dinainte. Credem, așa cum mărturisim în Crez, că El „pogorît din ceruri” și pentru a noastră mîntuire s-a pogorît din ceruri”, deci că a venit nu să ne judece aici și să ne pedepsească, ci să ne ajute, să ne îndrumeze, să ne lumineze, să ne dezlege tainele care fără El ne-ar rămîne în vezi nedezlegate, tainele despre Dumnezeu, despre univers, și despre noi înșine. Credem că a venit să ne descopere cum gîndește Dumnezeu și ce așteaptă de la noi, lucruri pe care fără El, Cel venit de Sus, deci avînd cea mai înaltă calificare în a ne da răspunsuri sigure, nu le-am fi știut niciodată. De aceea îl numim Izbăvitorul, Mîntuitorul, Lumina cunoștinței. El însuși s-a numit pe Sine pentru noi, „Calea, Adevărul și Viața”, și „Omul care v-a spus adevărul”, și Dumnezeu, atunci cînd a zis: „Eu și Tatăl una sîntem”.

Deși știu bine și n-am nici o îndoielă că pe toate acestea le știți și le credeți, să ni le întărim totuși împreună, prin aducerea aminte măcar a unora din argumentele care stau la temelia credinței noastre. Să ne reamintim că Mîntuitorul ne-a oferit, prin mărturiile contemporanilor Săi, dovezi de netăgăduit despre dumnezeirea Sa, fapt pentru care învățăturile Lui au rămas literă de lege de la El încoace, pînă la noi, și pentru noi. Vom spune lucrurile pe scurt, dar din puțin veți putea înțelege multe, pentru că faptele se impun prin ele înșile, prin puterea gîndirii corecte, logice, care impune concluziile de la sine și cu ușurință.

N-a învățat niciieri și a știut totul. Gîndirea Lui a fost un permanent apel la logică și la bun simț. Nici un învățat nu și l-a revendicat ca omenic.

N-a scris nimic, n-a citat filosofi, n-a intrat decît în controverse în cercul Său restrîns, pe teme de credință și viață religioasă, dar despre El s-a scris cit ni s-a mai scris despre nimeni altul.

N-a avut nici bani, nici armate, iar drept ucenici niște țărani pescari, și a cucerit lumea, înlocuind religii, filosofii, imperii. Sfîntul Pavel a fost dintre cei cuceritori de El, nu dintre ucenici, dacă cineva s-ar gîndi că el era învățat.

N-a oferit nimic în afară de învățătura Sa și pe Sine ca jertfă pentru multimea anonimilor lumii, și totuși pentru nimeni n-au murit atîția, citi au murit pentru credința în El.

Învățătura Sa rămîne omenește incomparabilă, neerosimilă din partea unui autodidact la vremea aceea.

Nimeni, în afară de El, n-a spus vreodată în mod responsabil despre sine că ar fi Dumnezeu. El a spus, și învățătura Sa probează că era deplin responsabil.

A făcut minuni pe care nu le-a mai făcut nimeni, niciodată, vindicînd orbi din naștere, ologi, leproși, paralytics, și a înviat pe mulți din morți, fapte înscrise în cărți și propovăduite de către martiri contemporani, vrednici de crezare, cei mai mulți murind pentru mărturiile lor, fără să le infirmie.

A fost condamnat la răstîgnire și a murit disprețuit de contemporanii care aveau în mină puterea, părăsit de prietenii și de ucenici, ceea ce ar fi trebuit să reducă mișcarea Sa la dimensiunea unui fenomen trecător local, sector, și să fie de îndată aruncat în uitare. În loc să fie așa, abia prin această moarte își consolidează rostul în lume și învățătura, pentru că,

Învie din morți. Se arată la sute de persoane. Probează însușiri supraomenești, precum transfigurarea trupului — intră prin ușile încuiate, ubicuitate — e prezent dintr-un moment într-altul la distanțe foarte mari unele de altele și, în sfîrșit, se înalță la Cer, în fața multor martori. Deci nu mai moare. Se întoarce la Tatăl.

Dincolo de toate acestea, nouă ni l-a descoperit și ni-l descoperă prin credință, permanent, Biserica, de 2000 de ani, și simțim prezența Lui în viețile noastre. Credința noastră vede în El cheia destinului nostru pe pămînt și în ceruri, căci El, prin Învierea Lui, ne-a dat garanția că și noi vom învia și că nu există moarte, ci doar o trecere la o altă viață. Credința aceasta ne mîngîie, ne liniștește, ne face să ne simțim responsabili față de tot ce facem în viață, unii față de alții și în fața lui Dumnezeu.

Iată de ce sărbătorim Nașterea Domnului cu bucurie, și ne reînnoim credința în Dumnezeirea Sa, și în dumnezeirea învățăturilor Sale și, odată cu Nașterea Sa, renaște și în noi, alături de credință, speranța și dragostea, hotărîndu-ne să fim mai buni, mai drepti, mai iertători, mai iubitori, ca frații ce sîntem între noi și fii ai aceluiași Tată ceresc.

Incheiem un an în care ne-am amintit de multe evenimente bisericesti de la care s-au împlinit unele cifre rotunde de ani: 300 de ani de la tipărirea primei Biblii românești (1688), 340 de ani de la tipărirea Noului Testament de la Alba Iulia (1648), 500 de ani de la zidirea Măndîritii Voroneț. Asemenea împliniri rotunde am sărbătorit și în legătura cu istoria Patriei noastre: 140 de ani de la revoluția din 1848, cînd s-a strigat din toate plepturile românești din Transilvania „Vrem să ne unim cu Tara” dar, mai ales, am serbat cu tot entuziasmul 70 de ani de la Marea Unire de la 1 decembrie 1918, aceea care a realizat visul milenar al transilvănenilor de a fi una cu toți frații români, sub steagul aceluiași stat, precum cel al vechii Dacii, și cel vremelnic realizat de Mihail Viteazul la anul 1600.

Să fie toate acestea un prilej de a ne ține aprins focul bucuriei, și de a ne reînnoi hotărîrea de a sta, și de acum înainte, ferm întru apărarea moștenirii lăsată de înaintași, a credinței, a limbii și unității românești, simțăminte care încălzesc inimile noastre ale tuturor fiilor Patriei.

La numai cîteva zile după Sărbătoarea Nașterii Domnului va veni Noul An 1989. Odată cu urările de a petrece Ziua Nașterii cu deplină bucurie în bisericile Dvs. și în familiile Dvs., cu colindători la fe-
restre, potrivit vechilor tradiții strămoșești, ca să vă spună și ei că:

Astăzi s-a născut Hristos
Mesia chip luminos,

îngăduiți-mi ca din această lumină a Praznicului să fac tuturor cititorilor Telegrafului nostru și tuturor credincioșilor noștri din Ardeal, Crișana și Maramureș, și bune urări pentru Noul An 1989. Să fie un an în care să aveți parte de spor în toate și să fie pace pe pămînt. Să vă dea bunul Dumnezeu puteri noi de muncă. Să vă întărească în credință. Să vă înfrățească în tot gîndul cel bun și de folos.

Să fiți sănătoși!

† Mitropolitul ANTONIE

Colind

de V. Voiculescu

Uși, ferestre, toate-s noi,
Doamne, intră și la noi.

II

Trup, tu dormi? Somnul te paște?
Suflete, scoală și cunoaște
Luminos prunc că se naște
Din palatul Treimii
Din peștera întimit.
Dar pruncul cine mi-l?
E Hristosul Dumnezeu
Coborît în pieptul meu.
Maica Sfîntă-n brațe țind-l,
Sfîntul Duh cu drag alînd-l,
Îngerii cu raze-nchînd-l.
Eu nu dorm, trupul lîn spune,
Ci-ncestat de-o grea minune
Stau în de-a rugăciune.
Să mă mișc nu se cuvîine,
Ci cu harul care vine
Ratul tot se așă-n mine.

Din volumul „Gînduri albe”
Edit. Cartea Românească 1986

I
In coliba-ntunecoasă
Din carne și os lucrată,
A intrat Hristos deodată.
Nu făclie ce se stînge,
Nu icoană ce se frînge,
Ci El însuși, trup și singe,
Preschimbât pentru făptură
Intr-o scumpă picătură,
Ducea cuminecătura.
Coliba cum l-a primit
S-a făcut cer strălucit
Pe bolta de mîrgărit
Iar în ea soare și stele
Cu arhangheli printre ele.
In mijloc tron luminos
Și, pe el, Domnul Hristos,
Care mult se bucura
Duhul Sfînt s-alătura
Și acolo rămînea
Și acum și pururea.
Și noi, Doamne, ne-au sculat
Colibele am curățat

Maica Domnului și minunea Nașterii lui Hristos

(Continuare din pag. 1-a)

răsărit care cad în adorare înaintea Pruncului și-I aduc daruri minunate n-o smulg pe Născătoarea de Dumnezeu de la împlinirea îndatoririlor oricărei mame adevărate față de fiul ei. Ea îl înfașă pe Prunc, îl culcă în iesle (Lc. 2, 7). Îl poartă apoi în brațe pînă la templul din Ierusalim (Lc. 2, 22 și urm.) și îl duce în Egipt spre a-L feri de urgia lui Irod (Mt. 2, 13 și urm.), fără a se mira de nimic din cele ce se întîmplă în jurul ei și fără a vedea vreo contradicție între toate acele minuni și nevoia de ocrotire a Fiului lui Dumnezeu făcut Om. Colindele noastre tradiționale surprind cum nu se poate mai bine această trăsătură a Icoanei Nașterii, înfașînd-o întotdeauna pe Maica Prea Sfîntă în preocuparea ei de a-și ocroti și îngrijii Pruncul, Care e ferit de orice pericol sub dragostea caldă a Maicii: „Mîtitel, înfașăte-l, / În scutece de bumbăcel... / Vîntul bate, nu-L răzbate, / Neaua-L nînge, nu-L atînge...”
În orice caz, din relatarea evanghelică este absolut clar că Sfînta Fecioară se află nicidecum printre cei ce se miră. Un „însă” (de în originalul grecesc) cu sens adversativ opune clar atitudinea Maicii Domnului celei a tuturor celorlalți: „Și toți citi auzeau se mirau... Însă Maria (spre deosebire de toți ceilalți, n.n.) păstra toate aceste cuvinte, pîndu-le în inima sa” (Lc. 2, 18-19). Ea e singura care nu se miră auzind istorisirile păstorilor. Nici nu se gîndește să iasă în gura peșterii să vadă dacă nu cumva bezna nopții mai păstrează vreo urmă din manifestarea îngerească. Nici nu socotește necesar să caute pe firmanent steaua minunată care i-a călăuzit pe magi. Adună numai în inimă tot ceea ce se spune despre Prunc, de unde, ca dintr-un sfînt tezaur, vor culgea mai tîrziu ucenicii lui Hristos înțelegerea împrejurărilor venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Cum se explică această atitudine? Răspunsul este limpede: pentru că înțelege că Taina cea mare, Taina tainelor nu e în văzduh sau pe firmament, nu e în anghelofanii și revelații particulare, ci chiar în fața ei, în ieslea devenită leagăn, în Pruncul Care e și Dumnezeu și Om. Cit despre întîmplările neobișnuite care-i tulbură pe toți ceilalți, nu pot s-o mire pe aceea care a înțeles odată pentru totdeauna, din gura Arhanghelului binevestitor, că „la Dumnezeu nimic nu e cu neputință” (Lc. 1, 37). Dealtfel ea e convinsă că Fiul ei totuși I se cuvîine. Dar nici-o clipă nu pierde din vedere ceea ce I se cuvîine din partea ei: dragostea desăvîrșită de Maică! E rolul pe care Dumnezeu însuși i l-a încredințat și pe care ea l-a primit cu smerită bucurie atunci cînd a răspuns Arhanghelului: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău!” (Lc. 1, 38).

Nimic n-o va putea abate pe Prea Curată Maică de la împlinirea acestui rol. Nu numai la naștere, sau cit a durat pruncia Domnului, ci permanent. O vom reîntîlni în paginile Sf. Evanghelii peste 12 ani, cu aceeași grijă plină de dragoste față de Fiul ei (Lc. 2, 41 și urm.). Mai tîrziu, cînd Domnul își desfășoară lucrarea mesianică prin diferitele regiuni ale Țării Sfînte, Maica Sa, deși plină de încredere că Fiul ei poate totul — cum o dovedește întîmplarea din Cana Galileii (In. 2, 1 și urm.) — continuă totuși să-I poarte grija și să-L caute ca pe un copil iubit (Mt. 12, 46; Mc. 3, 31; Lc. 8, 19-20). Este alături de El și în cursul dramaticilor evenimente din Săptămîna cea Mare și, împreună cu ucenicul iubit, este prezentă sub brațele Crucii însingurate de pe Golgota. Iar de acolo Sf. Evanghelia ne lasă o mărturie despre cit de mult s-a simțit Mîntuitorul Fiul al Maicii Sfînte și despre cit de profund a înțeles El dăruirea ei de Maică și că ea e Maică într-un mod prea deplin spre a o putea priva acum, pentru restul vieții pe pămînt, de atribuțiile foarte concrete pe care le implică această calitate. Pe Cruce fiind, Domnul are grijă să-l dea Maicii un nou fiu (In. 19, 26-27). Acest episod e înțeles de obicei unilateral, anume în sensul că Mîntuitorul o încredințează pe Maica Sa grijii Apostolului Ioan. Această interpretare însă nu dă seama decît de cuvintele adresate ucenicului: „Iată mama ta!” Ucenicul primește într-adevăr o Maică, de care va fi dator să poarte de grijă, dar, înainte de aceasta, Maica este cea care primește un fiu, nou obiect al solitudinii cu care pînă acum L-a înconjurat pe Mîntuitorul lumii.

Chipul Maicii Domnului din icoana evanghelică a Nașterii este pentru noi un luminos exemplu. Ea ne învață, în primul rînd, să nu ne mulțumim a rămîne în marginea acestei icoane, printre cei ce nu urcă mai sus de nivelul întrebărilor fără răspuns. Învățăm apoi de la Maica Domnului că integrarea în taina mîntuirii începe cu acceptarea plină de credință a minunii coborîrii Fiului lui Dumnezeu în chip de Om și se desăvîrșește prin împlinirea plină de dăruire a rolului pe care Dumnezeu ni-l atribuie în planul Său. Căci oricît de înaltă și duhovnicească este taina mîntuirii noastre, ea cere contribuția noastră de slujire concretă în lume. Atotputernicia Domnului și permanenta Sa prezență și lucrare în viața lumii nu fac nicidecum zadarnică slujirea noastră, ci aceasta este absolut necesară, așa cum necesară a fost slujirea pe care Maica Prea Curată a adus-o Fiului ei.

Pe măsura fidelității față de chemarea noastră, a împlinirii rolului încredințat, vom înainta tot mai mult dinspre latura iscoditorilor spre centrul luminos în care se află Maica Domnului și, intrupată în ea, înțelegerea cea mai presus de înțelegere.

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua străluceste
Magilor vestește (bis)

Că astăzi Curata,
Prea Nevinovata
Fecioara Maria
Naște pe Mesia (bis)

Magii cum zăriră
Steaua și porniră
Mergînd după rază
Pe Hristos să-L vază (bis)

Și dacă porniră
Îndată-L găsiră,
La Dinsul intrară
Și se închinară (bis)

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite
Avînd fiecare
Bucurie mare (bis)

Care bucurie
Și aici să fie
De la tinerețe
Pin-la bătrînețe (bis)

LA MULȚI ANI!

1989

La numai cîteva zile după Sărbătoarea Nașterii Domnului va veni Noul An 1989. Odată cu urările de a petrece Ziua Nașterii cu deplină bucurie în bisericile Dvs. și în familiile Dvs., cu colindători la fe-
restre, potrivit vechilor tradiții strămoșești, ca să vă spună și ei că:

Astăzi s-a născut Hristos
Mesia chip luminos,

îngăduiți-mi ca din această lumină a Praznicului să fac tuturor cititorilor Telegrafului nostru și tuturor credincioșilor noștri din Ardeal, Crișana și Maramureș, și bune urări pentru Noul An 1989. Să fie un an în care să aveți parte de spor în toate și să fie pace pe pămînt. Să vă dea bunul Dumnezeu puteri noi de muncă. Să vă întărească în credință. Să vă înfrățească în tot gîndul cel bun și de folos.

Să fiți sănătoși!

† Mitropolitul ANTONIE

Din AGENDA Prea Fericitului Patriarh TEOCTIST

■ **Vineri, 4 noiembrie a.c.**, sub președinția P.F. Patriarh Teoctist, la Palatul Patriarhal a avut loc ședința Permanentă Consiliului Național Bisericesc, care a rezolvat probleme curente ale Sectoarelor Administrației Patriarhale.

■ **Simbătă, 5 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a primit pe dl. prof. univ. Paul Miron de la Universitatea din Freiburg R. F. Germania.

■ **Marți, 8 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a săvârșit Sf. Liturghie la biserica „Radu Vodă”, paraclisul Seminarului Teologic din București, cu care prilej a hirotonit întru diacon pe doctorandul Băbuș Emanoil, profesor la acel Seminar, iar la sfârșitul slujbei a adresat părintesc cuvânt de învățătură și îndrumare teologică cadrelor didactice și elevilor Seminarului.

■ **Joi, 10 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a primit pe cunoscutul jurist de origine română John Vintilă, cu soția, din Cleveland S.U.A.

■ **Duminică, 13 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a săvârșit Sf. Liturghie la Catedrala patriarhală, binecuvântind mulțimile de credincioși care au luat parte la slujbă, hirotonisind întru diacon pe monahul Vartolomeu Matei.

■ **Marți, 15 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a primit pe dl. prof. univ. Paul Miron de la Universitatea din Freiburg R. F. Germania.

■ **Miercuri, 16 noiembrie a.c.**, aniversarea împlinirii a doi ani de patriarhat a Intitistătorului Bisericii Ortodoxe

Române. La Paraclisul Palatului patriarhal s-a săvârșit Te-Deum de mulțumire, în prezența P.F. Sale, după care I.P.S. Mitropolit Nestor al Otenei a rostit, în numele tuturor celor de față, ierarhi, consilieri și alți participanți, un cald cuvânt de felicitare și urări de noi împliniri la cirna Bisericii Ortodoxe Române, la care a răspuns P.F. Patriarh Teoctist.

— P.F. Patriarh Teoctist a primit pe dl. dr. Sava Agurid, profesor onorar la Facultatea de Teologie din cadrul Universității de la Atena, (Președinte al Centrului de studii biblice „Arthos Zois”), din Capitala Greciei, căruia i-a acordat înalta distincție bisericească „Crucea patriarhală pentru mirenii”.

■ **Miercuri, 23 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh a prezidat lucrările ședinței Consiliului eparhial al Arhiepiscopiei Iașilor în care au fost dezbătute rapoartele anuale care urmau a fi prezentate în fața Adunării Eparhiale.

■ **Joi, 24 noiembrie a.c.**, sub președinția P.F. Patriarh Teoctist s-au desfășurat la Iași lucrările ședinței anuale a Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Iașilor.

■ **Vineri, 25 noiembrie a.c.**, la sediul Arhiepiscopiei Iașilor P.F. Patriarh Teoctist a prezidat ședința Permanentei Consiliului eparhial.

■ **Duminică, 27 noiembrie a.c.**, P.F. Patriarh Teoctist a săvârșit slujba înnoșirii Bisericii cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” (Barboi) din Iași, cunoscut monument istoric și de artă, la sfârșitul Sfinții Liturghii fiind un ales cuvânt de învățătură și povățuire părintească.

puse de cei prezenți acum la conducerea parohiei, cât și de cel de la înființare, în frunte cu neobositul preot protopop Constantin Juca. Dragostea de care sînt stăpînit pururea față de înalt Prea Sfinția Voastră, față de clerul și de credincioșii Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române din Statele Unite și Canada, iar în aceste clipe mai cu osebire față de bunii și statornicii credincioși ortodocși români din Montreal, pe care deseori am avut prilejul să-i îmbrățișez, în aceste clipe, vă rog să mă considerați prezent în același altar strămoșesc și sufletește să mă bucur cu toți în același cuget și în aceeași sfințită comună de bucurie și de nădejde în strădaniile de viitor pentru slava Bisericii noastre străbune și pentru mintuirea tuturor.

Pe acest drum vă însoțim și astăzi, și totdeauna, dorindu-vă tuturor sănătate, pace și fericire.”

Cu patriarhicești binecuvîntări,

TEOCTIST

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

ANIVERSARE

Duminică, 20 noiembrie 1988, Parohia ortodoxă română „Sfântul Ioan Botezătorul” din Montreal — Canada, a aniversat 15 ani de la reluarea activității pastoral-misionare. Cu acest prilej înălțător, P.F. Părinte Patriarh Teoctist a adresat I.P.S. Arhiepiscop Victorin și Preotului Gheorghe Chișcă următoarea telegramă:

„Înalt Prea Sfinția Voastră,
Primind de abia în ziua de 14 noiembrie telegrama, iar arhii invitații nu mai pot sosi, nereușind în acest timp scurt să îndeplinească formalitățile de călătorie. Pe această cale, vă rog, înalt Prea Sfinție Arhiepiscop Victorin, să binevoiți a transmite din partea noastră, cu acest prilej istoric, binecuvîntări și felicitări părintelui paroh Gheorghe Chișcă, domnului președinte Vasile Morgoci, credincioșilor consilieri parohiali, comitetului de doamne, tuturor enoriașilor și distinsei asistențe, în frunte cu reprezentanții oficiali de stat. Cei 15 ani au înscris multe vrednicii de-

† Pr. Prof. Dr. DUMITRU CĂLUGĂR

În zorii zilei de 25 octombrie, ajunul serbării Sf. Mc. Dimitrie, s-a mutat la cele veșnice Pr. Prof. Dr. Dumitru Călugăr. Această dureroasă veste a îndolat inimile tuturor apropiaților și cunoscuților săi, iar Institutul Teologic Universitar din Sibiu a arborat drapel de doliu pentru că, din vestita pleiadă a ilustrilor săi dascăli, care și-au dăruit viața slujbirii lui Dumnezeu și adâncirii învățămîntului și culturii teologice, s-a desprins, spre regretul nostru al tuturor, încă o personalitate proeminentă, încredințându-și sufletul Tatălui Ceresc.

Adormitul în Domnul a văzut lumina zilei la 8 dec. 1907 în comuna Saschiz, jud. Mureș, în familia vrednicilor gospodari Ioan și Paraschiva. Școala primară o frecvențează în satul natal după care urmează Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1920—27), pe care a absolvit-o ca șef de promoție. Între anii 1928—1932 a frecventat Academia teologică „Andreiană”, obținând ulterior și diploma de licență (1943) „cu distincție”. A prestat apoi examene de diferență de liceu și a obținut diploma de bacalaureat.

Dovedindu-se un element eminent, fostul mitropolit al Ardealului, de vrednică și veșnică amintire, Nicolae Bălan, care a năzuit cu ardoare ca în Ardealul eliberat de sub stăpînire austro-ungară și unit cu patria mamă la 1 dec. 1918, să albă oameni temeinic pregătiți, spre ridicarea culturală, socială și religioasă a păstoriților săi, a trimis pe tînărul Dumitru la studii de specializare în Germania, la Universitatea din Jena (1937—38), unde a aprofundat mai ales Didactica și Metodica învățămîntului religios. În anul 1945 și-a susținut examenul de calificare pentru învățămînt la Seminarul pedagogic universitar din Cluj—Sibiu, obținînd calificativul „cu distincție”. Cursurile de doctorat în Teologie le-a urmat la Facultatea de Teologie și apoi la Institutul Teologic Universitar din București, unde obține titlul de magistr (doctor) în anul 1955, pe baza lucrării „Caracterul religios-moral creștin”, tipărită în același an la Sibiu.

Pină a urca la demnitatea de a se situa pe piramida învățămîntului teologic, pr. prof. Dumitru Călugăr a avut de urcat multe trepte de la înălțimea cărora s-a conturat tot mai proeminent statura personalității sale. A fost învățător la Școala de aplicație „Andrei Șaguna” din Sibiu (1927—1928), catehet la școlile primare, secundare și profesionale din Sebeș Alba (1932—1934), profesor și apoi șef de clasă la Școala de cîntăreți bisericești „Dimitrie Cunțan” din Sibiu (1934—1945), catehet la Școala de ucenici industrială și comercială din Sibiu (1934—1940) și (1945—1946), inspector al învățămîntului primar religios din Arhiepiscopie Sibiu (1944—1947), mulți ani redactor adjunct al ziarului „Telegraful Român”, delegat chiriarhal la conferințele preoțesti, secretar mitropolitan (1955—1968), redactor al Îndrumătorului bisericesc (1946—1967) etc.

Toate aceste activități și mai ales cea didactică—științifică, alături de titlurile științifice obținute, au contribuit la ridicarea sa spre binemeritata demnitate bisericească de conferențiar universitar (1943—1955) și apoi de profesor universitar (1968—1977) la catedra de Omiletică și Catehetică cu noțiuni de Pedagogie, pe care a ilustrat-o pilduitor spre slava Bisericii noastre străbune, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Mitropolitul Nicolae Bălan a vrut să albă în persoană pr. Călugăr nu numai un bun catehet, ci mai ales un dascăl al catehetilor. Și nădejdea sa n-a fost dezmintită. Pr. Dumitru Călugăr nu s-a mărginit numai la instruirea ucenicilor săi în tainele învățămîntului catehetic ci s-a străduit să întocmească și lucrări călăuzitoare pentru cateheți și preoți ca aceștia să-și poată împlini cu mai bogată rodnicie misiunea de învățători și propovăduitori al cuvîntului revelat. Dintre acestea amintim pe cele mai semnificative: *Hristos în școală. Manualul catehetului ortodox pentru școala primară*. Sibiu 1934. *Hristos în școală. Manualul catehetului ortodox pentru școala supraprimară*, Sibiu 1937. *Cele șapte cărți de religie*, Sibiu, (Aceste lucrări au cunoscut mai multe ediții), *Sfinți și părinți ai Bisericii*, Sibiu 1936, *Copii din Biblie*, Sibiu 1940, *Preocupări catehetice*, Sibiu 1944, *Educație și învățămînt*, Sibiu 1946, *Caracterul religios-moral creștin*. Teză de doctorat, Sibiu 1955.

Dar adormitul în Domnul s-a preocupat și de înzestrarea învățămîntului teologic universitar cu un manual, unic în felul său, (înspirîndu-se și din cursul de catehetică al antecesorului său Nicolae Terchilă) pentru instruirea viitorilor preoți în vederea împlinirii cu maximum de folos a activității și misiunii lor didactice. Dacă Sf. Sinod al Bisericii noastre a publicat, în anul 1952, o călăuză pentru preoți, „Învățătura de credință creștină ortodoxă” în care se cuprind ce anume trebuie să învețe un preot pe

păstoriții săi, pr. prof. Dumitru Călugăr a publicat Catehica. Manual pentru Institutele teologice, în care a expus principiile și normele despre cum trebuie să-și desfășoare preotul activitatea didactică a misiunii preoțesti de catehet. Acest manual a cunoscut pînă în prezent două ediții (1973 și 1975). A mai publicat, în domeniul învățămîntului religios (în colaborare) și *Carte de învățătură creștină ortodoxă*, București, 1978.

În afară de aceasta Pr. prof. D. Călugăr a publicat numeroase studii, articole, predici, recenzii, dări de seamă, cronici în „Revista Teologică”, „Telegraful Român”, „Viața ilustrată”, „Îndrumătorul Bisericesc”, „Foaia bunului creștin”, „Lumina satelor” (al cărei redactor a fost între anii 1940—1950) și în toate revistele și publicațiile bisericești ale Bisericii noastre din prezent.

Ceea ce i-a caracterizat personalitatea a fost chemarea sau vocația de catehet, de învățător model, prin cuvînt, prin scris și prin fapte. Pr. prof. Dumitru Călugăr s-a străduit, în întreaga sa activitate didactică să ilustreze chipul învățătorului ideal. Foștii săi elevi de la Sebeș Alba, cei de la Școala de cîntăreți bisericești din Sibiu, de la Școala de ucenici, de la Școala normală precum și multe generații de studenți de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu își vor aduce cu recunoștință aminte de dascălul lor care a înfruntat toate calitățile adevăratului pedagog-profesor, de la care păstrează multe învățături și povețe folositoare.

Fire blîndă, dotat cu un optimism robust și cu un spontan umor învederat în cuvinte și fizionomie, îndrumător și sfătuiitor dezinteresat cu deplină iubire părintească al tuturor cărora li solicitau sfatul, atent la necazurile și străduințele ucenicilor săi, iubitor de țară și de filii poporului nostru, pentru care avea cucernicul apelativ „măi române”, toate acestea conturează aureola sa de creștin adevărat, de dascăl de vocație, de părinte iubitor de filii și de patriot înflăcărat.

Personalitatea Pr. prof. Dumitru Călugăr ar putea fi definită ca împlinire a unei întreite slujiri divine. Prima este împlinirea poruncii divine de-a fi rodnic și a stăpîni pămîntul. A împlini această poruncă însoțindu-se prin Sf. Taină a căsătoriei cu Eugenia Urlian și Dumnezeu le-a binecuvîntat căsătoria cu o unică fiică botezată Carmen. A doua slujire a fost aceea de catehet-învățător pentru care a dat dovadă că a avut vocație. Iar a treia a fost aceea de preot, primită prin Sf. Taină a Hirotoniei; în 1934 a fost hirotonit diacon, în 1939 preot, hirotesit protopop în 1950 și iconom stavrofor în 1958.

Rămășițele pămîntesti ale defunctului au fost prohodite în ziua de 27 octombrie în Catedrala mitropolitană de către un numeros sobor de preoți, profesori, consilieri și slujitori de la catedrală în frunte cu P. S. Sa Episcopul Emilian al Alba Iuliei, care au rugat pe Părintele ceresc să rînduască sufletul lui în împărăția cerurilor, unde nu este durere, nici înfrîntare, ci viață fericită și fără de sfîrșit.

Personalitatea răposatului a fost omagiată de următorii slujitori:

— Pr. prof. Dumitru Abrudan, prorectorul Institutului Teologic din Sibiu, care a evidențiat trei ipostaze ale răposatului profesor: de catehet eminent, de dascăl de Teologie adevărat și de slujitor de vocație în administrația bisericească. Vorbitorul a dat citire telegramelor de condoleanțe adresate familiei îndoliate, de către I.P.S. Antonie, Mitropolitul Ardealului ca și telegramelor trimise de I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, iar în încheiere a exprimat condoleanțe din partea conducerii Institutului, a corpului profesional și a studenților.

— Pr. prof. Sebastian Șebu, ca urmaș la catedrală, a înălțat viața și activitatea defunctului, exprimînd regretul pentru dispariția sa.

— Dl. prof. Hermann Pitters din partea Institutului Teologic Protestant unic, a exprimat regretul Bisericii evanghelice pentru decesul profesorului preot Dumitru Călugăr, în care au găsit și au cinstit un suflet mare, deschis pentru activitate eumenică.

— În numele P. S. Sale Emilian al Alba Iuliei a fost elogiată contribuția adormitului întru Domnul la activitățile publicistice ale episcopiei și exprimate sincere condoleanțe de către P. C. Cons. Ștefan Urdă.

Sirul cuvîntărilor de omagiere și de exprimare de condoleanțe a fost încheiat de către P. C. paroh Liviu Moisiu, după care trupul defunctului a fost dus și depus în mormîntul din vechiul cimitir al orașului, întru așteptarea învierii.

Dumnezeu să-i facă parte de bună răsplată în împărăția cerurilor.

Pr. prof. Sebastian Șebu

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

■ Intre anii 1928—1933, în orașul Mediaș a fost ridicată o monumentală catedrală, pictată în acei ani de Gh. Belizarie, pictură spălată în timpul pasteririi P.C. prot. onor. P. Boeriu, iar între 1986—1987 această pictură a fost reînnoită și mult și fericit îmbogățită de către d-na V. Vide, prin grija P.C. prot. I. Găban, a celorlalți împreună slujitori și a organelor parohiale și desigur prin jertfelnicia bunilor credincioși medieșeni. Astfel reînnoită în interior, cât și în exterior, catedrala din Mediaș a fost reînnoită de I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, marți 8 noiembrie 1988, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, hramul catedralei, ajutat de un mare sobor de preoți și diaconi.

Răspunsurile au fost date de corul catedralei, condus de dl. V. Mărginean, precum și de obștea credincioșilor. Au fost de față și reprezentanții celorlalte culte din Mediaș și anume: P.C. pr. rom. cat. Haral Pal, dl. pastor evangh. lut. Player Ditmar, dl. pastor reformat Soós Iosif și dl. pastor unitarian Kiss Carol.

La momentul convenit din Sf. Liturghie, tînărul licențiat în Teologie Iulian Gherman a fost hirotonit diacon.

La sfârșitul Sf. Liturghii, P.C. prot. I. Găban a făcut o scurtă dare de seamă privitoare la lucrările efectuate la catedrala menționată și la casa mortuară din cimitir, mulțumind I.P.S. Sale pentru bucuria făcută fililor Bisericii noastre din Mediaș, precum și credincioșilor și tuturor celor ce au stat în ajutor la lucrările menționate.

Cuvînt de învățătură a rostit apoi I.P.S. Mitropolit Antonie, care, după ce a felicitat pe preoții și credincioșii catedralei pentru multele și reușitele lucrări întreprinse, a zăbovit cu deosebire asupra multiploilor funcțiuni pe care le îndeplinește orice biserică parohială, în care scop a adus în atenție fragmente din III Regi privitoare la terminarea lucrărilor templului din Ierusalim, zidit de Solomon, al cărui prim gînd a fost acela de a mulțumi lui Dumnezeu, cerînd de la El nu bogăție, nici mărire, nici viața dușmanilor săi, ci înțelepciune. Așadar, a subliniat I.P.S. Sa, să învățăm de la Solomon să mulțumim totdeauna lui Dumnezeu ori de câte ori terminăm un lucru mai deosebit, precum și ce să cerem de la El, în partea finală îndemînd credincioșii la viețuire în credința noastră străbună, la dragoste frățească și muncă ziditoare.

Pentru strădania depusă la lucrările arătate, cât și pe tărîm pastoral, I.P.S. Sa a înmînat P.C. prot. icon. stavr. I. Găban un act special de apreciere, iar C. preoți D. Cărăbaș — Mediaș Catedrală II și Gh. Munteanu — Mediaș Catedrală III, au fost distinși și hirotesii întru „Iconom stavrofor”. Acte de apreciere și prețuire au fost înmîinate totodată d-lui episcop Ilie Tătar, fost mult timp deputat în Adunarea eparhială, d-lui cînt. bis. Oșanu A., îngrijitorii M. Ștefan precum și consiliului și comitetului parohial, în frunte cu consilierul D. Blăguț.

La agapa care a urmat au toastat: dl. prof. Gh. Togan, dl. pastor Player D., C. pr. Haral P., dl. pastor Soós I., dl. pastor Kiss C., P.C. cons. Gh. Papuc, dl. I. Tătar, P.C. prot. I. Găban, iar la sfârșit I.P.S. Mitropolit Antonie, care a ținut o amplă și edificatoare lecție de istorie națională, legată cu deosebire de Marea Unire din 1 Decembrie 1918.

■ Prin purtarea de grijă a I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, Duminică, 13 noiembrie 1988, după Sf. Liturghie din catedrala mitropolitană din Sibiu s-a săvîrșit un parastas în amintirea mecenatului Alexandru Lebu, la împlinirea a 70 de ani de la adormirea sa în Domnul (1835—1918).

Cu acest prilej, P.C. pr. prof. D. Abrudan, prorectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, a evocat personalitatea lui Alexandru Lebu, care a contribuit la construirea catedralei mitropolitane din Sibiu, iar prin testament a lăsat tot avutul său, „din iubire pentru neamul și națiunea mea română”, spre a se înființa o fundație din care să fie ajutați tineri români din Transilvania, care doresc să studieze, precum și în alte scopuri culturale.

■ Duminică, 23 octombrie 1988, Prea Sfințitul Episcop-vicar Chira Maramureșanul a oficiat slujba de resfințire a bisericii monument istoric de la Bucea, protopopiatul Huedin, județul Cluj.

La sfârșitul Sfinții Liturghii arhieresti, P.S. Sa Iustinian, după rostirea unui bogat cuvînt de învățătură, a adresat cuvinte de apreciere bunilor credincioși al parohiei Bucea, iar pe vrednicul preot paroh Mircea Dejeu l-a distins cu distincția onorifică bisericească de „iconom”, cu dreptul de a purta brîu roșu. Tot cu acest prilej, P.S. Sa, a săvîrșit slujba de binecuvîntare a casei parohiale, renovată integral.

■ Duminică, 23 octombrie 1988, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil a tîmosit biserica, cu hramul „Sfântul Ioan Botezătorul” din Apathida, prot. Cluj, jud. Cluj. Biserica a fost construită în anul 1892, fără ca pînă acum să mai fie sfințită de vreun ierarh.

Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil, la sfârșitul Sfinții Liturghii arhieresti, apreciînd osîrda preotului paroh Didi Sabin și bogata activitate pe tărîm bisericesc, l-a distins cu distincția onorifică bisericească de „iconom stavrofor”, cu dreptul de a purta cruce.

■ Duminică, 30 octombrie 1988, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil și Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian, au răspuns invitației P.C. Sale pr. Simion Creța, protopopul Bistriței, a preoților deservenți al parohiei Bistrița I, III și V, pentru a oficia slujba de resfințire a bisericii parohiale.

În ultimii ani, sub coordonarea P.C. Sale pr. Creța Simion — protopopul Bistriței și prin purtarea de grijă a preoților deservenți, biserica a fost îmbrăcată în interior cu o valoroasă pictură neobizantină, executată în tehnica „fresco”. De asemenea, s-a confecționat un frumos iconostas și mobilier sculptat.

Pentru o bogată activitate pastorală și gospodărească, preoții Nașiu Vasile, Baciu Viole și Sabău Iosif au fost distinși de către Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil, cu distincția onorifică bisericească de „iconom stavrofor”.

■ Duminică, 6 noiembrie 1988, Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Chira Maramureșanul a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica parohială din Gîrbou, prot. Huedin, jud. Cluj.

■ Duminică, 13 noiembrie 1988, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil a oficiat Sf. Liturghie arhierescă în biserica parohială din Florești. Tot cu acest prilej, I.P.S. a săvîrșit slujba binecuvîntării casei parohiale. I.P.S. Sa apreciînd intensă activitate pastorală și gospodărească a preotului paroh Fizeșan Vasile, i-a acordat distincția bisericească de „iconom stavrofor”.

■ Duminică, 2 octombrie 1988, Prea Sfințitul Părinte Episcop Emilian al Alba Iuliei a binecuvîntat biserica din parohia Solovăstru, prot. Reghin, prilej cu care a împărțit credincioșilor un ziditor cuvînt de învățătură.

Pentru dragostea arătată față de casa lui Dumnezeu, pe care au îmbrăcat-o cu haină nouă de pictură, preotul, Consiliul parohial și Comitetul parohial au primit gramate chiriarhale.

■ Luni, 3 octombrie 1988, Prea Sfințitul Părinte Episcop Emilian a deschis cursurile misionare de scurtă durată ce s-au ținut cu un grup de douăzeci de preoți la M-reă Toplița.

Prelegerile au fost ținute de către P.C. pr. prof. dr. Ioan Mihăilă de la Institutul Teologic din Sibiu și de P.C. diacon prof. dr. Petru David de la Institutul Teologic Universitar București.

■ Pe data de 24 octombrie, în Catedrala Sfinții Episcopii, sub conducerea P.S. Episcop Emilian s-au desfășurat lucrările conferinței preoțesti din județul Alba, avînd ca temă: „Participarea Cultelor la opere de dezvoltare economică-socială a țării noastre, la înfăptuirea acțiunilor sale de dezarmare și pace”. Tot sub prezidarea P.S. Sale au avut loc conferințele preoțesti la Tg. Mureș, pe data de 28 octombrie și la M. Ciuc pe data de 3 noiembrie.

■ Joi, 1 Decembrie, ziua Marii Uniri, în Catedrala din Alba Iulia s-a săvîrșit slujba Te-Deumului. Tot în cinstea marelui eveniment P.S. Episcop Emilian a editat un pliant intitulat: „Aniversarea a 70 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România”.

■ Sub conducerea Prea Sfințitului Părinte Episcop Emilian, pe data de 3 decembrie s-au desfășurat lucrările Consiliului Eparhial, iar a doua zi, pe 4 decembrie, lucrările Adunării Eparhiale, făcîndu-se bilanțul realizărilor din anul 1988 și proiecte pentru anul 1989.

■ Sfințiri și binecuvîntări de biserici. Duminică, 2 octombrie 1988, P.S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de sfințire a bisericii din parohia Ferice, prot. Beluș, restaurată și împodobită cu o frumoasă pictură în ulei. P.S. Sa a rostit un cuvînt de învățătură, și a acordat preotului-paroh Ioan Consiliului parohial le-a înmînat scrisori arhieresti de apreciere. Tot acum a fost hirotesit, tot întru iconom, pentru activitate pastorală meritorie, și preotul Ioan Stănilă de la parohia Băița, prot. Beluș. În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Marcel Todina, absolvent de Seminar, a fost hirotonit întru preot pentru parohia Săliște de Vascău, prot. Beluș.

■ Duminică, 16 octombrie 1988, Chiriarhul a săvîrșit Sf. Liturghie în biserica parohială Oradea-Olosig, cu care prilej a oficiat și slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire exterioară și interioară a bisericii, inclusiv restaurarea picturii vechi, căreia i s-au adăugat și noi tablouri de pictură murală. Pentru reușita acestor lucrări, ierarhul a adus cuvinte de apreciere credincioșilor, pentru jertfelnicie, iar preotul paroh Dr. Gheorghe Lițiu pentru strădanie și bunele rezultate în activitatea pastorală, i-a acordat rangul de iconom-stavrofor, întru care l-a și hirotesit. Tot cu acest prilej, l-a hirotonit ca diacon pe candidatul la preoție Cristea Voinescu Ioan și l-a introdus în postul de preot împreună-slujitor pe părintele consilier eparhial Vasile Sabău.

ORADEA

Foghis, rangul de iconom, întru care a și fost hirotesit, iar membrii Consiliului parohial le-a înmînat scrisori arhieresti de apreciere. Tot acum a fost hirotesit, tot întru iconom, pentru activitate pastorală meritorie, și preotul Ioan Stănilă de la parohia Băița, prot. Beluș. În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Marcel Todina, absolvent de Seminar, a fost hirotonit întru preot pentru parohia Săliște de Vascău, prot. Beluș.

■ Duminică, 16 octombrie 1988, Chiriarhul a săvîrșit Sf. Liturghie în biserica parohială Oradea-Olosig, cu care prilej a oficiat și slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire exterioară și interioară a bisericii, inclusiv restaurarea picturii vechi, căreia i s-au adăugat și noi tablouri de pictură murală. Pentru reușita acestor lucrări, ierarhul a adus cuvinte de apreciere credincioșilor, pentru jertfelnicie, iar preotul paroh Dr. Gheorghe Lițiu pentru strădanie și bunele rezultate în activitatea pastorală, i-a acordat rangul de iconom-stavrofor, întru care l-a și hirotesit. Tot cu acest prilej, l-a hirotonit ca diacon pe candidatul la preoție Cristea Voinescu Ioan și l-a introdus în postul de preot împreună-slujitor pe părintele consilier eparhial Vasile Sabău.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Arhid. prof. Dr. Aurel Ivi, Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; tehnedactori: Arhid. Ezechiel Oancea, Pr. Teodor Damian; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA”, sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66